

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 11 0 U 030696 22 Uvp
Banjaluka, 03.01.2024. godine

Vrhovni sud Republike Srpske, u vijeću sastavljenom od sudija Smiljane Mrše, kao predsjednika vijeća, Svjetlane Knežević i Ljiljane Bošnjak Glizijan, kao članova vijeća, uz učešće Tamare Kočić, kao zapisničara, u upravnom sporu po tužbi J.Z. iz Z., koju zastupa punomoćnik E.I., advokat iz Z. (u daljem tekstu: tužiteljica), protiv akta broj ...od 06.12.2021. godine, tuženog Ministarstva ..., u predmetu ostvarivanja prava na otpremninu, odlučujući o zahtjevu tužiteljice za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda u Banjaluci broj 11 0 U 030696 21 U od 18.05.2022. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 03.01.2024. godine, donio je

PRESUDU

Zahtjev se odbija.

Obrazloženje

Pobijanom presudom stavom 1. izreke odbijena je tužba podnesena protiv uvodno označenog osporenog akta, kojim je odbijena žalba tužiteljice izjavljena protiv rješenja Komisije za implementaciju člana 152. Zakona o radu broj ... od 17.09.2021. godine. Tim prvostepenim rješenjem je odbijen zahtjev tužiteljice za ostvarivanje prava na otpremninu. Stavom 2. izreke presude je odbačena tužba u dijelu kojim se pobija rješenje prvostepenog organa broj ... od 17.09.2021. godine.

Odbijanje tužbe se obrazlaže razlozima da je zakonito postupio tuženi kada je osporenim aktom ostavio na snazi rješenje prvostepenog organa od 17.09.2021. godine, jer je za svoju odluku dao valjane, na zakonu zasnovane razloge. Sud je citirao odredbu člana 152. stav 1. Zakona o radu („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 38/00, 40/00, 47/02, 38/03, 66/03 i 20/07 - u daljem tekstu: Zakon o radu), kojom je propisano da radnik koji se na dan 31. decembra 1991. godine nalazio u radnom odnosu kod poslodavca čije je sjedište bilo na sadašnjoj teritoriji Republike Srpske, a koji smatra da mu je radni odnos nezakonito prestao kod tog poslodavca počev od tog datuma pa do dana stupanja na snagu ovog zakona, ima pravo da u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona podnese zahtjev za ostvarivanje prava na otpremninu, s tim da se zahtjev podnosi ministarstvu nadležnom za poslove rada, u pismenom obliku (lično ili preporučenom pošiljkom), zaključujući da ju je tuženi pravilno primijenio u konkretnom slučaju. Ovo stoga što iz citirane odredbe proizilazi da pravo na otpremninu zbog nezakonitog prestanka radnog odnosa ima lice koje ispunjava tri kumulativno postavljena uslova i to da je na dan 31.12.1991. godine bilo u radnom odnosu kod poslodavca čije je sjedište bilo na sadašnjoj teritoriji Republike Srpske, da mu je radni odnos nezakonito prestao i da je zahtjev podnesen u propisanom tromjesečnom roku (16.11.2000. godine do

16.02.2001. godine). U konkretnom slučaju je nesporno da je tužiteljica u zakonskom roku podnijela zahtjev za ostvarivanje prava na otpremninu i da se na dan 31.12.1991. godine nalazila u radnom odnosu kod poslodavca čije je sjedište na sadašnjoj teritoriji Republike Srpske, ali je isto tako nesporno utvrđeno da je tužiteljici radni odnos prestao na osnovu rješenja njenog poslodavca RO Medicinski centar G. Radna zajednica zajedničkih poslova broj ... od 10.03.1993. godine (zbog neizvršavanja obaveza iz oblasti odbrane), koje rješenje joj je uručeno i koje je dostavila uz zahtjev za ostvarivanje prava na otpremninu. Ocijenjeni su neosnovanim navodi tužiteljice da je rješenje o prestanku radnog odnosa doneseno u toku trajanja ratnog stanja i da joj nije data mogućnost da se provede disciplinski postupak ili da dostavi bilo kakvo izjašnjenje u vezi sa otkazom, da se nalazila na teritoriji pod ratnim dejstvima i da joj je bio ugrožen život, da nije mogla da pokreće sudski spor u takvim okolnostima i da je diskriminisana, uz stav suda da se u ovom upravnom postupku cijeni samo zakonitost prestanka radnog odnosa u formalno-pravnom smislu, dok se o zakonitosti prestanka radnog odnosa u materijalno-pravnom smislu, može odlučivati samo u redovnom postupku pred nadležnim Osnovnim sudom.

Blagovremeno podnesenim zahtjevom za vanredno preispitivanje te presude (u daljem tekstu: zahtjev) tužiteljica pobija zakonitost iste zbog pogrešne primjene materijalnog prava. Navodi da je tužbom zatražila poništenje osporenog akta i prvostepenog rješenja, zbog toga što se oba organa uprave pozivaju na odredbu člana 152. stav 1. Zakona o radu, ali je pogrešno tumače. Iz navedene odredbe koju citira proizilazi da je za ostvarivanje prava na otpremninu dovoljno da radnik smatra da mu je radni odnos nezakonito prestao i da ne mora tu nezakonitost dokazivati. Kako je nižestepeni sud podržao odluke organa uprave koje nisu zasnovane na zakonu, to tužiteljica konačno predlaže da se zahtjev uvaži i pobijana presuda preinači na način da se tužba uvaži te ponište osporeni akt i prvostepeno rješenje.

Tuženi u odgovoru na zahtjev navodi da je isti neosnovan, te da ostaje kod razloga koje je dao u obrazloženju osporenog akta čiju je zakonitost podržao nižestepeni sud, zbog čega predlaže da se zahtjev odbije.

Razmotrivši zahtjev, odgovor na zahtjev, pobijanu presudu, te ostale priloge u spisima predmeta, na osnovu odredbe člana 39. Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 109/05 i 63/11 - u daljem tekstu: ZUS), odlučeno je kao u izreci ove presude iz sljedećih razloga:

Pravilno je pobijanom presudom odbijena tužba podnesena protiv osporenog akta tuženog od 06.12.2021. godine, uz iznošenje valjanih i argumentovanih razloga od strane nižestepenog suda koje tužiteljica nije dovela u sumnju navodima zahtjeva.

Ispravno sud tumači odredbu člana 152. stav 1. Zakona o radu, zaključujući da organ uprave u postupku ostvarivanja prava na otpremninu isključivo cijeni zakonitost prestanka radnog odnosa u formalno-pravnom smislu, odnosno utvrđuje samo da li je poslodavac donio i radniku dostavio odluku o prestanku radnog odnosa u skladu sa odredbom člana 78. Zakona o osnovnim pravima iz radnog odnosa („Službeni list SFRJ“ 60/89 i 42/90 - daljem tekstu: Zakon o osnovnim pravima iz radnog odnosa), koji zakon je tad bio na snazi, a koja odredba je propisivala da se odluka o prestanku radnog odnosa i razlozi za donošenje te odluke moraju dostaviti radniku u pismenom obliku, sa poukom o pravu na prigovor. Imajući u vidu nespornu okolnost da je poslodavac RO Medicinski centar G. Radna zajednica zajedničkih poslova donio i tužiteljici dostavio rješenje o prestanku radnog odnosa broj ... od 10.03.1993. godine, na osnovu kojeg je istoj zaključena radna knjižica registarski broj 445/77, a koje isprave je

dostavila sama tužiteljica, nema nikakve sumnje da se ovdje ne može govoriti o nezakonitom prestanku radnog odnosa gledano sa aspekta odredbe člana 152. stav 1. Zakona o radu, kako je to valjano zaključio tuženi, a podržao nižestepeni sud.

U tom je kontekstu ispravan zaključak organa uprave i suda da isti nisu ovlašćeni da u upravnom postupku i upravnom sporu ispituju zakonitost rješenja o prestanku radnog odnosa u materijalno-pravnom smislu, jer se o ovome moglo raspravljati samo u postupku po prigovoru izjavljenom na to rješenje shodno odredbama člana 79. do 82. Zakona o osnovnim pravima iz radnog odnosa, o čemu je tužiteljica poučena rješenjem poslodavca broj ... od 10.03.1993. godine, te dalje u radnom sporu pred nadležnim Osnovnim sudom u smislu odredbe člana 83. Zakona o osnovnim pravima iz radnog odnosa, a koja pravna sredstva je tužiteljica morala koristiti, ukoliko je smatrala da joj je radni odnos prestao suprotno odredbi člana 75. stav 2. tada važećeg Zakona o osnovnim pravima iz radnog odnosa.

Pogrešno je tumačenje tužiteljice da je za ostvarivanje prava na otpremninu u skladu sa odredbom člana 152. stav 1. Zakona o radu dovoljno da radnik smatra da mu je radni odnos nezakonito prestao i da u tom pravcu ne mora ništa dokazivati. To tumačenje je suprotno odredbama člana 155. i 159. Zakona o radu koje propisuju da o zahtjevu za ostvarivanje prava na otpremninu odlučuje petočlana Komisija koju obrazuje ministar nadležan za poslove rada, i to u posebnom postupku u kojem Komisija može tražiti sve neophodne podatke i informacije od radnika i poslodavca, uzimati izjave od fizičkih lica, vršiti uvid u poslovne knjige i evidencije poslodavca, te preduzimati druge radnje, neposredno ili putem radnika ministarstva nadležnog za poslove rada, sve u cilju utvrđivanja relevantnih okolnosti vezanih za ocjenu zakonitosti prestanka radnog odnosa, ali isključivo u formalno-pravnom smislu, kako je to pravilno zaključio nižestepeni sud.

Takođe, pravilno je sud pozivom na odredbu člana 7. ZUS odbacio tužbu u dijelu kojim je pobijano prvostepeno rješenje od 17.09.2021. godine, jer isto nije konačan upravni akt protiv kojeg se jedino može voditi upravni spor.

Kod takvog stanja stvari, po ocjeni ovog suda, u pobijanoj presudi nisu ostvareni razlozi nezakonitosti predviđeni odredbom člana 35. stav 2. ZUS, pa se zahtjev tužiteljice za vanredno preispitivanje iste odbija kao neosnovan, na osnovu odredbe člana 40. stav 1. istog zakona.

Zapisničar
Tamara Kočić

Predsjednik vijeća
Smiljana Mrša

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić